

**POWIATOWA STACJA SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNA
W KOLBUSZOWEJ**

Adres: 36-100 Kolbuszowa, ul.11-go Listopada 10
tel. 0 17 2271150; fax 0 17 2271150
e – mail: psse.kolbuszowa@gis.gov.pl

**Informacja o stanie bezpieczeństwa
sanitarnego powiatu kolbuszowskiego
za 2019r.**

Sporządził :

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Kolbuszowej

07.03.2020r. Barbara Dudzińska

Data i podpis

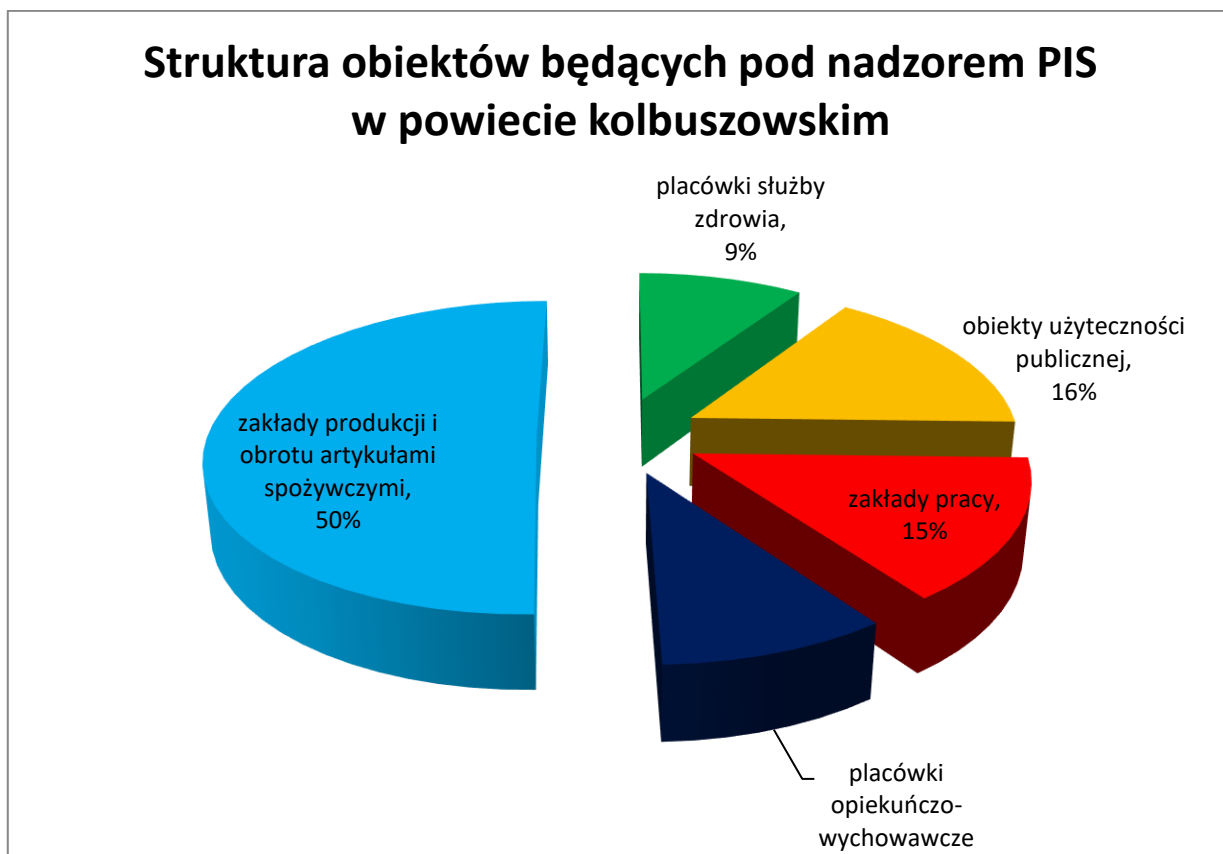
I. Informacja ogólna o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Państwowa Inspekcja Sanitarna zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. Dz. U. z 2019r poz. 59 (ustawa o PIS) jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami: higieny środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higieniczno-sanitarnymi jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne. Celem jest ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Ogólna charakterystyka Powiatowej Stacji Sanitarno -Epidemiologicznej w Kolbuszowej

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna działa na terenie powiatu kolbuszowskiego. Działalność stacji jest oparta na współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie i jej Oddziałami Laboratoryjnymi w Tarnobrzegu, Sanoku, Przemyślu.

Nadzór sanitarny jest prowadzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną w Kolbuszowej w 896 obiektach (liczba obiektów w dniu 31.12.2019r), tj.: 84 placówkach służby zdrowia, 148 obiektach użyteczności publicznej, 133 zakładach pracy, 87 placówkach oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych, 444 zakładach produkcji i obrotu artykułami spożywczymi, przedmiotami użytku, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetykami oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi. Jako iż w skład 1 obiektu, może wchodzić kilka placówek, np. z przedszkola, szkoły, stołówki, gabinetu opieki medycznej, bieżący nadzór będą tam pełnić pracownicy kilku pionów, ale obiekt wykazany jest jeden w raz w ewidencji Stacji.

Personel:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kolbuszowej na koniec 2019r. zatrudniała 16 osób (13,75 etatu), w tym w nadzorze bieżącym (z uwzględnieniem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego) było zatrudnionych 12 osób (12 etatów), 4 osoby obsługi (1,75 etatu).

Pracownicy odpowiedzialni za kontrolę są przeszkoleni, mają odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie oraz wiedzę na temat wymagań dotyczących inspekcji, które mają przeprowadzać. Pracownicy posiadają odpowiednie wykształcenie i umiejętności do zajmowania danego stanowiska i realizacji powierzonych obowiązków, uzupełniane i pogłębiane na szkoleniach. Dwie pracownice ukończyły studia podyplomowe mające zastosowanie w pracy Inspekcji Sanitarnej.

System Jakości:

Inspekcja Sanitarna w powiecie kolbuszowskim posiada od 2002r. wdrożony system jakości działalności kontrolnej. Obecnie w oparciu o Normę PN-EN ISO/IEC 17020:2012 – *Ocena zgodności -- Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję*, który jest systematycznie doskonalony. System ten pozwolił na pełniejszą i sprawniejszą ocenę kontrolowanych obiektów w zakresie zgodności z wymaganiami. Wdrożone procedury i instrukcje pozwalają na ocenę jakości pracy personelu i szybkie reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości.

Ocena Wyników Kontroli Zewnętrznych (Jednostki Nadrzędne, Instytuty, Itp.)

W 2019r. były przeprowadzane kontrole zewnętrzne Stacji, sprawowane przez;

- Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie – kontrola kompleksowa. Wyniki kontroli pozytywny z uwagami w poszczególnych pionach dotyczyły prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego. Wdrożono działania korygujące i zapobiegawcze, jak również uwagi zostały uwzględnione w pracy bieżącej i podczas sporządzania planów na 2020r.
- Został przeprowadzony audit zewnętrzny przez auditorów powołanych przez Dyrektora Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie. Audit zrealizowano zgodnie z programem auditów na 2019r, audit w zakresie normy PN-EN ISO/IEC 17020 Auditorzy nie stwierdzili niezgodności.

Współpraca:

W 2019 roku poszczególne komórki organizacyjne wykonujące czynności kontrolne współpracowały między innymi z: Inspekcją Weterynaryjną, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kolbuszowej, Inspekcją Ochrony Środowiska, Państwową Inspekcją Pracy, Państwowym Zakładem Higieny w Warszawie, Instytutem Żywności i Żywienia w Warszawie, Instytutem Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu, Policją, Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy. Kontynuowano również współpracę z jednostkami samorządowymi Starostwa i Gmin z terenu powiatu Kolbuszowskiego, zakładami opieki zdrowotnej, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi, organizacjami pożytku publicznego itp.

2019 rok był rokiem jubileuszowym, Służby Sanitarne obchodziły 100-lecie istnienia i 65 – lecia Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w związku z powyższym Stacja zorganizowała 5 konferencji celem zaakcentowania powyższego faktu oraz upowszechnieniu wiedzy z zagadnień sanitarnych, będących istotnych dla społeczeństwa. Prezentowana tematyka była różnorodna i obejmowała następujące zagadnienia :

- znaczenie mikroflory jelitowej w kształtowaniu zdrowia człowieka,
- produkcja i obrót żywnością prowadzoną w zakresie działań Kół Gospodyń Wiejskich w świetle prawa żywnościowego,

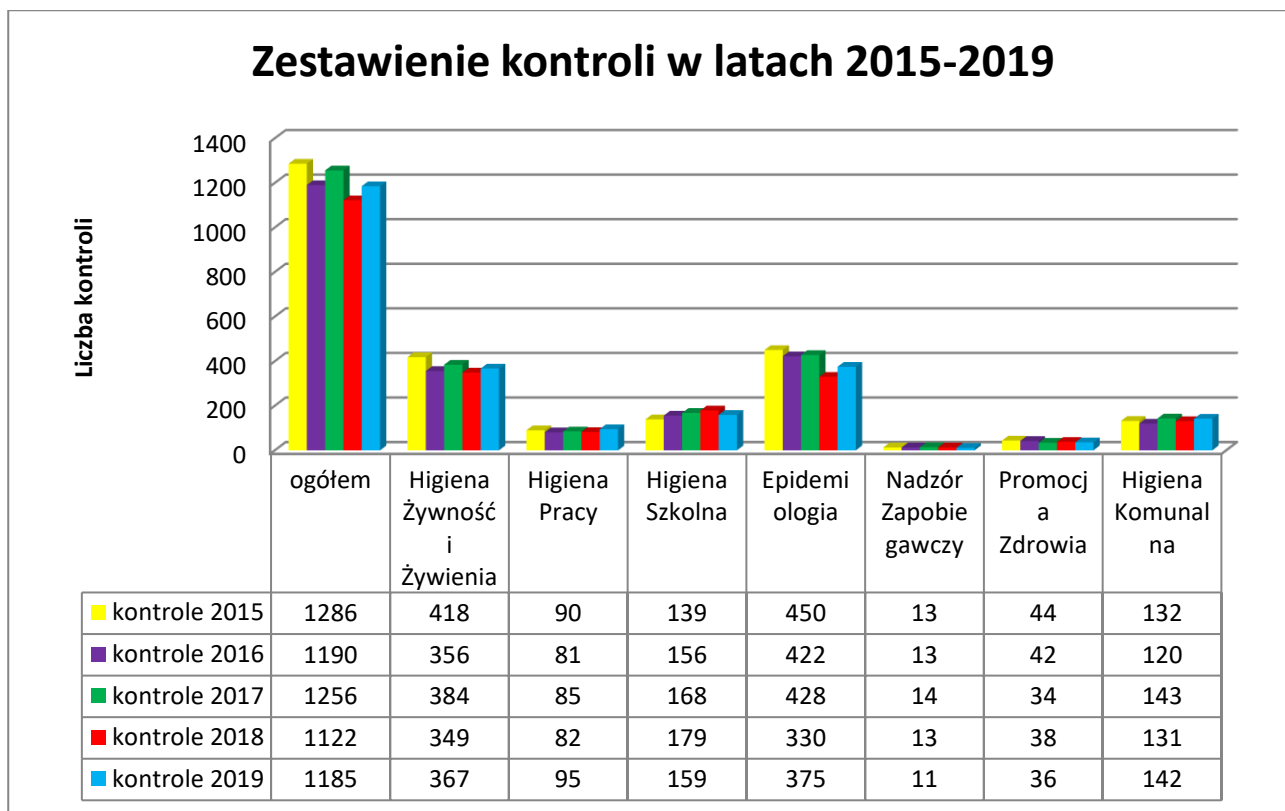
- Borelioza- zagrożenie dla zdrowia
- Borelioza – choroba zawodowa rolników
- rozprzestrzenianie się nowych narkotyków- walka z dynamicznym rynkiem, działanie Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie podkarpackim,
- diagnoza problemów społecznych powiatu kolbuszowskiego, wyniki ankiety przeprowadzonej wśród uczniów,
- aktualna sytuacja dotycząca problemu z dopalaczami na terenie powiatu kolbuszowskiego
- inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych wśród młodzieży.
- rolniczy handel detaliczny.

Wydarzenia te skierowane były do lokalnego społeczeństwa jak i określonych grup. Cieszyły się zainteresowaniem. W konferencjach uczestniczyło 164 osoby.

Prelegentami podczas konferencji byli zarówno zaproszeni goście: pracownicy WSSE Rzeszów, Komendy Powiatowej Policji w Kolbuszowej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Stowarzyszenia „LOLEK” w Kupnie jak i pracownicy PSSE Kolbuszowa.

Podstawowe dane o działalności nadzorczej Państwowej Inspekcji Sanitarnej Powiatu Kolbuszowskiego w 2019 roku.

W 2019r w skali powiatu miało miejsce 1185 kontrole (wizytacje), w tym w ramach bieżącego nadzoru sanitarno-epidemiologicznego przeprowadzono 839 kontroli. Wydano 471 decyzji, w tym 345 stanowiło decyzje wydaną w wyniku naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych, lub na mocy, których strona nabyła prawo, jak również decyzje zmieniające treść wydanych decyzji, decyzje w sprawie chorób zawodowych. Wydano 70 postanowień. Nałożono 33 mandaty, na kwotę 4200 zł.

Porównując liczbę przeprowadzonych kontroli sanitarnych w ostatnich latach, są to wielkości zbliżone. Liczba prowadzonych postępowań administracyjnych wzrosła w stosunku do roku poprzedniego, miało to częściowy związek z większą liczbą otwieranych działalności związanych z

obrotem żywnością, dwukrotnie wzrosła liczba wydanych decyzji na ekshumację zwłok, jak też większa liczba prowadzonych postępowań w sprawie jakości wody. Liczba wydanych mandatów karnych niewielki wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Duża liczba kontroli w pionie Higieny Szkolnej, ma związek z rosnącą liczbą placówek wypoczynku i przeprowadzanych kontrolach poszczególnych turnusów wypoczynku. Od kilku lat obserwujemy znaczny wzrost organizowanych turnusów wypoczynku letniego oraz zimowego, zarówno w miejscu zamieszkania jak i poza. Kierunki działania PSSE Kolbuszowa na 2019 rok zostały zaplanowane i określone szczegółowo w tzw. planie zasadniczych przedsięwzięć na 2019 rok, w którym zawarto planowaną liczbę i miejsca kontroli. Plan ten został wykonany w całości.

Wykonywanie badań

Zakres wykonywanych badań wynika z corocznych wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, w których są wskazane kierunki działań i zagadnienia do realizacji przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Na ich podstawie tworzone są Plany Zasadniczych Przedsięwzięć.

Higiena Żywności i Żywienia corocznie otrzymuje „Plany pobierania próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS”, w których wskazane są ilość, asortyment żywności i zakres badań. W razie potrzeby próbki pobierane są również poza planem. W przypadku, gdy zbadane próbki nie spełniają wymagań, PSSE podejmuje dalsze działania administracyjne w celu wycofania z rynku żywności szkodliwej dla zdrowia. W ramach prowadzonego nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pobrano do badań laboratoryjnych 137 próbek żywności. W czterech próbkach stwierdzono obecność pałeczek z rodzaju Salmonella w 25g – sprawę przekazano do PLW w Opolu ze względu na siedzibę producenta zakwestionowanego środka spożywczego. Jedna próbka została zakwestionowana ze względu na obecność pałeczek z rodzaju Salmonella na powierzchni skorupki jaj – sprawę przekazano do PLW w Kolbuszowej ze względu na siedzibę producenta zakwestionowanego środka spożywczego.

Higiena Komunalna czuwa nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i na kąpieliskach, w ramach nadzoru nad zakładami produkującymi wodę i kąpieliskami, opracowują plany badań w ramach monitoringu kontrolnego i monitoringu przeglądowego. W 2019r. tutejsi pracownicy pobrali do badania 57 próby wody.

Do poboru prób odpowiednie kwalifikacje ma 4 pracowników. Próbkę biorcy posiadają odpowiednie przeszkolenie, które sukcesywnie doskonalą na kolejnych szkoleniach organizowanych przez jednostki nadrzędne, w tym Główny Inspektorat Sanitarny. Pracownicy pobierający próby dokonują poboru prób zgodnie z obowiązującymi procedurami, normami i wytycznymi dotyczącymi poboru prób.

W 2018 roku pracownicy PSSE Kolbuszowa pobrali do badania 446 próby, w tym 137 higiena żywności i żywienia, 57 higiena komunalna, 252 epidemiologia. Przeprowadzono 308 oznaczeń fizycznych (pomiar temperatury) w zakresie mikroklimatu.

W zakresie badań środowiska pracy PSSE Kolbuszowa corocznie w swoich planach typuje zakłady, w których należy wykonać pomiary. Zakres badań jest ustalany na podstawie kontroli przeprowadzonej w zakładzie. W 2019r w ramach nadzoru wytypowano i wykonano w 11 podmiotach gospodarczych badania/pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia dotyczące hałasu, pyłu, wibracji ogólnej, substancji chemicznych, mikroklimatu gorącego.

W przypadku badań statutowych (w zakresie art. 6 ustawy z dn. 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi Dz. U. 2018 poz. 151) PSSE Kolbuszowa zleca badania Laboratorium Diagnostyki Medycznej w Tarnobrzegu. W 2019r. przebadano 567 osób na nosicielstwo Salmonella i Shigella. Od 2016r dla osób uczących się, mających skierowanie ze szkoły badania wykonywane są nieodpłatnie. W 2019r przebadano 180 uczniów i studentów.

II. Szczegółowa informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu kolbuszowskiego

1. OCENA W ZAKRESIE NADZORU NAD ZAKŁADAMI SŁUŻBY ZDROWIA

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych, stanu higieny w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych oraz ocena realizacji szczepień ochronnych zgodnie z PSO.

Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych w powiecie kolbuszowskim, możemy uznać za dobrą. W 2019 roku nie zaistniały zdarzenia, których następstwem byłaby konieczność uruchomienia elementów zarządzania kryzysowego. Nie obserwowano epidemicznego występowania chorób zakaźnych, zaś wzrost zachorowań na niektóre choroby zakaźne miało podobnie jak w latach ubiegłych charakter sezonowy, lub było kontynuacją wieloletnich trendów obserwowanych już wcześniej. Podstawą oceny sytuacji epidemiologicznej w powiecie były dane liczbowe o zachorowaniach pochodzące z placówek leczniczych. Gromadzone informacje o chorobach zakaźnych obejmują jednostki chorobowe podlegające obowiązkowi zgłaszania z mocy Ustawy z dnia 5 grudnia 2008r o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019r. poz.59 ze zm.)

Prowadzenie rejestracji chorób zakaźnych odbywa się zgodnie Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-10) oraz Definicjami przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. Na podstawie uzyskanych informacji podejmowane były działania przeciwepidemiczne przez pracowników PSSE bezzwłocznie po ich otrzymaniu. W roku 2019 pracownicy na stanowisku ds. epidemiologii przeprowadzili ogółem 299 wywiadów epidemiologicznych.

Sytuacja epidemiologiczna na terenie objętym działalnością Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kolbuszowej w 2019 roku w porównaniu z zachorowaniami w roku 2018

Analizując sytuację epidemiologiczną w roku 2019 na uwagę zasługują następujące spostrzeżenia:

W grupie **chorób szerzących się drogą pokarmową** sytuacja w 2019 r. przedstawia się następująco - odnotowano istotny wzrost liczby zachorowań wyw. pał. Salmonella w porównaniu do roku 2018 (wzrost z 26 przypadków do 49). Odnotowano 7 rodzinnych zbiorowych ognisk zachorowań wywołanych ww. bakteriami oraz wystąpił jeden przypadek posocznicy wywołanej przez te bakterie.

Poziom wirusowych zakażeń jelitowych w 2019 r.:

- zakażenia wywołane przez adenowirusy – 7 zachorowań (w 2018 r.: 15)
- zakażenia wywołane przez norowirusy – 46 zachorowań (w 2018 r.: 31)
- zakażenia wywołane przez rotawirusy – 74 zachorowań (w 2018 r.: 50)

W 2019 roku wystąpiło 5 ognisk rodzinnych wywołanych przez rota wirusy oraz 2 ogniska zakażeń szpitalnych – na jednym z oddziałów ognisko zachorowań wywołanych przez norowirusy, a na drugim z oddziałów ognisko wywołały rotawirusy.

W ilości zachorowań ogółem na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w 2019 r. odnotowano 161 przypadków zachorowań, w tym u dzieci do lat 2: 42 przypadki. W grupie chorób bakteryjnych zakażeń jelitowych - wywołanych przez *Clostridium difficile* odnotowano dokładnie tyle samo zachorowań co w roku 2018 – czyli 5 przypadków. W 2019 roku odnotowano 1 zachorowanie wywołane przez *Escherichia Coli* biegunko twórczą (w 2018 r.: 0 przypadków).

W 2019 r. odnotowano 1 przypadek bakteryjnego zakażenia jelitowego wywołanego przez *Yerina enterocolitica*. Odnotowano też 1 przypadek jersinozy pozajelitowej.

W grupie **chorób szerzących się drogą powietrzno-kropelkową** odnotowano znaczący wzrost zachorowań na ospę wietrzną (2019 r.: 275 zachorowań, 2018 r.: 170). Liczba zachorowań na płonicę w latach 2018 i 2019 była porównywalna (2019 r. - 24, 2018r. - 21). W grupie zachorowań, w których zapobieganie odbywa się poprzez szczepienia ochronne w 2019 r. odnotowano 1 zachorowanie na świnkę (2018 r. – 3 przypadki), 1 zachorowanie na krztusiec (2018 r. – 1

przypadek), nie odnotowano zachorowań na różyczkę (w 2018r. – 3 przypadki). Na terenie naszego powiatu nie wystąpiły zachorowania na odrę.

Nadal odnotowuje się znaczną liczbę zachorowań na boreliozę - liczba zgłoszonych przypadków utrzymuje się na podobnym poziomie co w roku 2018 (2019 r. - 96, 2018 r. : 101 zachorowań). W 2019 roku zarejestrowano 1 przypadek neuroboreliozy.

W 2019 r. zarejestrowano 1 przypadek AIDS oraz 1 zachowanie na kiłę wczesną.

W 2019 r. odnotowano: 3 przypadki WZW typu B- przewlekłe i bliżej nieokreślonych (BNO), 1 przypadek WZW typu C przewlekłe i BNO oraz 1 zachorowanie na WZW typu A – w 2018 roku takie zachorowania nie wystąpiły.

Na uwagę zasługują pojawiające się w 2019 r. sporadyczne zachowania, których nie notowano w 2018 roku:

- wirusowe zapalenie mózgu w przebiegu ospy wietrznej: 1 zachorowanie
- inne określone wirusowe zapalenie mózgu: 1 zachorowanie
- wirusowe zapalenie opon mózgowych – określone i nieokreślone – 6 zachorowań
- bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu określone -1 zachorowanie

W 2018 r. odnotowano jedynie 1 przypadek zachorowania na inne i nieokreślone zapalenie opon mózgowych, w 2019 r. odnotowano 2 takie przypadki.

W 2019 r. nie odnotowano żadnych zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową oraz posocznicę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*

W załączeniu – tabela przedstawiająca zestawienia liczbowe zachorowań na choroby zakaźne i zapadalność w 2019 roku w porównaniu z okresem roku 2018

ANALIZA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE KOLBUSZOWSKIM

Jednostka chorobowa	Nr klasyfik. międzynarod.	Rok 2018 Liczba zachorowań	Zapadalność na 100000	Rok 2019 Liczba zachorowań	Zapadalność na 100000
<i>Salmonelozy</i>	A02.0	26	41,93	49	79,03
<i>Salmoneloza - posocznica</i>	A02.1	1	1,61	2	3,25
<i>Bak.zak.j.wyw.E.coli biegunkotwórczą</i>	A04.0-2	-	-	1	1,61
<i>Bak.zak.j.wyw. przez Clostridium difficile</i>	A04.7	5	8,06	5	8,06
<i>Bakt.zak.jelitowe inne określone</i>	A04.8	10	16,13	5	8,06
<i>Inne bakt.zak do 2 lat</i>	A04	9	14,52	5	8,06
<i>Wirus. zak. jelit wyw. przez rotawirusy</i>	A08.0	50	80,64	74	119,35
<i>Wirusowe zak.jelitowe wyw. przez norowirusy</i>	A08.1	31	50,0	46	74,19
<i>Wirusowe zak. jelit inne określone(adenowirus)</i>	A08.2-3	15	24,19	7	11,29
<i>Wirusowe zak. jelit u dzieci do l. 2</i>	A08.0-4	55	88,71	53	85,48
<i>Biegunki i zap.żół-jelit BNO -ogółem</i>	A09	143	230,64	161	259,67
<i>Biegunki u dzieci do lat 2</i>	A09	48	77,42	42	67,74
<i>Jersionoza pozajelitowa</i>	A28.2	-	-	1	1,61

Bakt. zak. j. wyw. przez <i>Yersinia enterocolitica</i>	A04.6	-	-	1	1,61
<i>Krztusiec</i>	A37	1	1,61	1	1,61
<i>Płonica</i>	A38	21	33,87	24	38,70
<i>Róża</i>	A46	4	6,45	2	3,25
<i>Borelioza z Lyme</i>	A69.2	101	162,90	96	154,83
<i>w tym Neuroborelioza</i>		-	-	1	1,61
<i>Styczność i narażenie na wściekl./potrzeba szczepień</i>	Z20.3/Z24.2	13	20,97	11	17,74
<i>Inne określone wirusowe zapalenie mózgu</i>	A81.1;A83; A85;B02.0	0	-	1	1,61
<i>Inne określone wirusowe zapalenie mózgu w innych chorobach objętych MZ-56</i>		0	-	1	1,61
<i>Wirusowe zapalenie opon mózgowych-określone i nieokreślone</i>	A87.1-9;B02.1	0	-	6	9,67
<i>Ospa wietrzna</i>	B01	170	274,19	275	443,54
<i>Różyczka</i>	B06	3	4,84	0	-
<i>WZW typu A</i>	B15	0	-	1	1,61
<i>WZW typu C przewlekłe i BNO</i>	B18.2	0	-	1	1,61
<i>WZW typu B - przewlekłe i BNO</i>	B18.0-1	0	-	3	4,83
<i>AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności</i>	B20-B24	0	-	1	1,61
<i>Nowo wykryte zakażenia HIV</i>	Z21	1	1,61	0	-
<i>Świnka</i>	B26	3	4,84	1	1,61
<i>Bakteryjne zapalenie opon mózg.i/lub mózgu inne określone</i>	G00.2-8;G04.2	0	-	1	1,61
<i>zap.opon mózgowych inne i nieokreślone</i>	G03	1	1,61	2	3,25

W 2019 r. zarejestrowano 75 przypadków pokąsań, w których dominowały pogryzienia przez psy i koty. W przypadku braku możliwości wykonania u zwierząt badań weterynaryjnych (obserwacji) podejmowane były decyzje o podjęciu szczepień p/wścieklicznie - łącznie zaszczepiono 12 osób.

Od 2013 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny prowadzi na szczeblu powiatowym nadzór nad zachorowaniami na gruźlicę. W roku 2013 zarejestrowano 17 przypadków, w 2014 r. - 10 zachorowań, w 2015 - 8 przypadków, w 2016 - 9 zachorowań, w 2017 r. - 5, 2018 r. - 10 zachorowań, a w 2019 r. - 4 przypadki. Osoby chore znajdują się pod nadzorem poradni specjalistycznych, nie odnotowano przypadków uchylenia się od obowiązku leczenia osób prątkujących. Osoby ze styczności z chorymi zostały przebadane w poradniach p/gruźliczych.

W 2019 r. zgłoszono ogółem 620 przypadków zachorowań na grypę, w tym 13 osób zostało hospitalizowanych (12 z powodu objawów układu oddechowego, 1 z innych przyczyn). W ramach kontynuowanego nadzoru Sentinel pobrano 7 próbek od chorych na grypę - w 5 próbkach stwierdzono obecność materiału genetycznego wirusa podtypu A/H1N1v.

Kontrole sanitarne w placówkach udzielających świadczenia medyczne obejmowały;

- ✓ **Ocenę stanu sanitarnego pomieszczeń**, ich funkcjonalności, sprzątnięcia i czystości pomieszczeń, dezynfekcji, sterylizacji i kontroli skuteczności procesów sterylizacji, prowadzenia kontroli wewnętrznych w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych oraz postępowania z odpadami medycznymi w miejscu ich powstawania; W 2019 roku objęto nadzorem 76 podmiotów, w których przeprowadzono 76 kontroli sanitarnych.
- ✓ **Utrzymanie czystości bieżącej i porządku**; placówki medyczne posiadają opracowane procedury i schematy postępowania dotyczące planu higieny. Rodzaj sprzętu, środki myjące oraz preparaty do dezynfekcji dostosowane dla potrzeb placówek. We wszystkich placówkach stosuje się podział sprzętu do sprzątnięcia w zależności od stref czystości mikrobiologicznej. Na terenie powiatu 1 placówka korzysta z usług firm zewnętrznych w zakresie sprzątnięcia.
- ✓ **Dezynfekcja**- sprzętu, narzędzi, urządzeń sanitarnych, powierzchni, prowadzone zgodnie z opracowanymi procedurami; w placówkach stosowane są wyłącznie preparaty zarejestrowane i dopuszczone do obrotu przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych - odpowiednio przechowywane, oznakowane, posiadające aktualne terminy ważności. Karty charakterystyki dostępne i aktualne. Roztwory użytkowe preparatów sporządzane zgodnie z zaleceniem producenta, przetrzymywane w odpowiednich pojemnikach, prawidłowo oznakowanych.
- ✓ **Sterylizacja narzędzi i sprzętu medycznego**; Sterylizacja narzędzi zabiegowych we wszystkich prywatnych gabinetach stomatologicznych odbywa się w autoklawach (na stanie jest 32 autoklawy) natomiast prywatne gabinety ginekologiczne korzystają wyłącznie ze sterylnego sprzętu jednorazowego użytku. Część NZOZ-ów nie posiadając własnych autoklawów zawarła stosowną umowę z Centralną Sterylizacją. Na bieżąco, w sposób prawidłowy prowadzona jest kontrola wewnętrzna skuteczności aparatury sterylizującej (coroczne przeglądy autoklawów przez upoważnione firmy), nie kwestionowano procesów sterylizacji.
- ✓ **Gospodarka odpadami medycznymi** - wszystkie placówki posiadają opracowane procedury postępowania z odpadami medycznymi. Odpady powstałe w związku z realizacją świadczeń medycznych gromadzone są w pojemnikach odpornych na przekłucie. Pojemniki i worki posiadają prawidłowe oznakowanie i przechowywane są w przenośnych urządzeniach chłodniczych zaopatrzonych w termometr. Wszystkie podmioty posiadają podpisane umowy na odbiór i utylizację odpadów medycznych. Częstotliwość odbioru odpadów medycznych prawidłowa - co stwierdza się na podstawie okazanych kart odbioru odpadów i dokumentów potwierdzających unieszkodliwienie zakaźnych odpadów medycznych.

- ✓ **Nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych;** na terenie powiatu kolbuszowskiego świadczenia zdrowotne w zakresie szczepień ochronnych dzieci i młodzieży oraz dorosłych realizowane były przez 20 punktów szczepień – wszystkie zostały skontrolowane. PSSE prowadzi dystrybucję i nadzór nad warunkami przechowywania preparatów do szczepień ochronnych.

Mimo wydawanych przez PPIS zaleceń, nadal w 10 punktach szczepień należących do SPZOZ Kolbuszowa nie zamontowano całodobowego monitoringu temperatury w urządzeniach chłodniczych, w których przechowuje się preparaty szczepionkowe – temperatura monitorowana jest jedynie w godzinach pracy w dni robocze przez pielęgniarki. W roku 2019 zanotowano 9 łagodnych niepożądanych odczynów poszczepiennych.

W związku z niewykonywaniem obowiązków zawartych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 28 marca 2018 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 753) w jednym z punktów szczepień wydano decyzję opłatową w związku z nieprawidłowym, niepełnym i niestarannym wypełnianiem kart uodpornienia dzieci.

Pomimo działań podejmowanych ze strony personelu punktów szczepień jak również PPIS w Kolbuszowej problemem pozostają nadal osoby uchylające się od obowiązku wykonania szczepień ochronnych. Znaczny wzrost liczby takich osób w skali ogólnopolskiej ma również swoje odbicie w naszym powiecie. W roku 2019 w wyniku podjętych działań zaszczepiono 7 dzieci, których rodzice początkowo deklarowali odmowę szczepień. Na koniec 2019 r. wykazano 107 dzieci, w przypadku których rodzice uchylają się od wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych.

Na podstawie przedłożonych przez świadczeniodawców sprawozdań MZ 54 (roczne sprawozdanie ze szczepień sporządzonych na podstawie kart uodpornienia na dzień 31.12.2019r.) przeprowadzono analizę stanu uodpornienia w 3-ch najmłodszych rocznikach. Wykonawstwo obowiązkowych szczepień przedstawia się następująco:

STAN UODPORNIEŃ PRZECIW:

WZW B; błonicy, tężcowi, krztuścowi; poliomyelitis; odrze, śwince i różyczce Hib oraz S.pneumoniae na 31.12.2019r.

I. Stan uodpornienia przeciw WZW B

Rocznik	Liczba dzieci	II dawka	%	III dawka	%	II+III dawka	%
2019	501	250	49,90	168	33,53	418	83,49
2018	606	38	6,27	562	92,74	600	99,01
2017	594	14	2,36	565	95,12	579	97,48

II. Stan uodpornienia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi

Rocznik	Liczba dzieci	III dawka	%	IV dawka	%	III+IV dawka	%
2019	501	240	47,90	-	-	240	47,90
2018	606	353	58,25	173	28,55	526	86,80
2017	594	53	8,92	503	84,64	556	93,60

III. Stan uodpornienia przeciw poliomyelitis

Rocznik	Liczba dzieci	II+III dawka	%	IV dawka	%	II+III+IV dawka	%
2019	501	240	47,90	-	-	240	47,90
2018	606	353	58,25	173	28,55	526	86,80
2017	594	53	8,92	503	84,64	556	93,60

IV. Stan uodpornienia przeciw odrze, śwince i różyczce

Rocznik	Liczba dzieci	zaszczepionych	%
2018	606	421	84,03
2017	594	555	91,58

V. Stan uodpornienia przeciwko Hib

Rocznik	Liczba dzieci	Pierwotne	%	Uzupełniające	%	Razem	%
2019	501	258	51,50	-	-	258	51,50
2018	606	402	66,34	177	29,21	579	95,55
2017	594	67	11,28	503	84,68	570	95,96

VI. Stan uodpornienia przeciwko p/zakażeniom S.Pneumoniae

Rocznik	Liczba dzieci	Pierwotne	%	Uzupełniające	%	Razem	%
2019	501	293	58,48%	-	-	293	58,48%
2018	606	150	24,75%	417	68,81%	567	93,56%
2017	594	38	6,40%	529	89,06%	567	95,46%

W uodpornieniu populacji najmłodszej przeciw chorobom zakaźnym w powiecie kolbuszowskim nadal udaje się utrzymać stan uodpornienia na dość dobrym poziomie.

2. OCENA W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ

W 2019 roku w ramach nadzoru nad warunkami higieny środowiska kontrolą objęto między innymi urządzenia do zaopatrzenia ludności w wodę oraz obiekty użyteczności publicznej takie jak pływalnie, obiekty świadczące usługi hotelarskie, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej, dom pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy oraz przystanki, ustępy publiczne, place zabaw, a także podmioty świadczące usługi związane z przewozem zwłok i szczątków ludzkich.

✓ Wodociągi

Na terenie powiatu kolbuszowskiego funkcjonuje sześć wodociągów, które zaopatrują w wodę wszystkie miejscowości powiatu. Źródłem zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia są ujęcia podziemne zlokalizowane w miejscowościach: Cmolas, Huta Komorowska, Raniżów, Widelka, Niwiska i Przyłek.

Pobrano próby wody ze wszystkich wodociągów zgodnie z harmonogramem poboru prób wody na rok 2019, uzgodnionym z PPIS w Kolbuszowej oraz laboratorium wykonującym badania. W ramach kontroli jakości wody z wodociągów na terenie powiatu kolbuszowskiego pobrano do badań łącznie 151 próbek wody. Zakres i częstotliwość przeprowadzanych badań uzależniony był od jakości wody ujmowanej, stosowanych procesów uzdatniania, wielkości produkcji wody oraz ilości zaopatrywanych mieszkańców.

W tabeli nr 1 została przedstawiona szczegółowa informacja dot. wodociągów objętych nadzorem na terenie powiatu kolbuszowskiego.

Wodociąg	Właściciel	Wielkość produkcji m ³ /d	Jakość wody Stan na 31.12.2019r.	Przekroczenie wartości dopuszczalnych parametrów w roku 2019	Działania naprawcze prowadzone przez przedsiębiorstwo wod-kan
Wodociąg dla gmin Kolbuszowa, Cmolas i Dzikowiec	PGKIM w Likwidacji	3265	Przydatna do spożycia	Bakterie grupy coli	dezynfekcja, Kontrola wewnętrzna jakości wody
	Gmina Cmolas		Przydatna do spożycia	-	-
	Gmina Dzikowiec		Przydatna do spożycia	Bakterie grupy coli	W 2019r. na wodociągu stwierdzono brak przydatności wody do spożycia. Prowadzono postępowanie administracyjne. Pobierano próbki wody przez przedstawiciela PPIS w Kolbuszowej, jak również w ramach kontroli wewnętrznej przez Zarządcę wodociągu. Ponadto Zarządca wodociągu przeprowadzał działania naprawcze: płukanie sieci oraz dezynfekcję. Po uzyskaniu wyników badań mikrobiologicznych zgodnych z rozporządzeniem przywrócono obiekt do eksploatacji.
	ZGKiM spółka z o.o. ul. Piłsudskiego 111a, Kolbuszowa		Przydatna do spożycia	Enterokoki	płukanie sieci, dezynfekcja, Kontrola wewnętrzna jakości wody
Widelka	ZGKiM spółka z o.o. ul. Piłsudskiego 111a, Kolbuszowa	479	Przydatna do spożycia	Bakterie grupy coli	płukanie sieci, dezynfekcja, Kontrola wewnętrzna jakości wody
Raniżów	Gmina Raniżów	588	Przydatna do spożycia	Mangan, Bakterie grupy coli, Żelazo	W 2019r. na wodociągu Raniżów wydano decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia. W ramach nadzoru pobrano próbkę wody, w której przekroczona była wartość manganu. Zawiadomiono o wszczęciu postępowania administracyjnego, wydano decyzję i komunikat o warunkowej przydatności wody do spożycia. Na zlecenie Zarządcy wodociągu pobrano do badań dwie próbki wody. Wyniki potwierdziły zawartość manganu poniżej 50µ/l. Została wydana decyzja i komunikat o przydatności wody do spożycia. płukanie sieci, dezynfekcja, Kontrola wewnętrzna jakości wody płukanie sieci, dezynfekcja, Kontrola wewnętrzna jakości wody
Niwiska	Gmina Niwiska	321	Przydatna do spożycia	Mangan,	płukanie sieci, dezynfekcja Kontrola wewnętrzna jakości wody

Przyłęk	Gmina Niwiska	290	Przydatna do spożycia	Bakterie grupy coli	płukanie sieci, dezynfekcja, Kontrola wewnętrzna jakości wody
Huta Komorowska	Gmina Majdan Królewski	711	Przydatna do spożycia	Glin	Kontrola wewnętrzna jakości wody

W roku 2019 wydano 64 decyzji dot. jakości wody:

- 11 decyzji płatniczych (Wodociąg Widełka-2, Wodociąg dla gmin Kolbuszowa, Cmolasa i Dzikowiec, na terenie gminy Kolbuszowa-2, Wodociąg dla gmin Kolbuszowa, Cmolasa i Dzikowiec- Zakład Produkcji Wody w Cmolasie-1, Wodociąg Niwiska-1, Wodociąg Przyłęk-1, Wodociąg Raniżów- 3, Wodociąg Huta Komorowska-1).
- 52 decyzje administracyjne (1 dot. braku przydatności wody do spożycia na Wodociągu dla gmin Kolbuszowa, Cmolasa i Dzikowiec, na terenie gminy Dzikowiec, 1 dot. warunkowego dopuszczenia wody do spożycia na Wodociągu Raniżów, 48 dotyczące przydatności wody do spożycia, 2 dot. poprawy stanu sanitarno-technicznego Stacji Uzdatniania Wody w Widełce i Zakładu Produkcji Wody w Cmolasie).
- 1 decyzję zatwierdzającą system jakości w Laboratorium Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Likwidacji – Zakład Produkcji Wody w Cmolasie w zakresie prowadzonych badań parametrów fizykochemicznych – żelazo, mangan, jon amonu i azotany w wodzie przeznaczonej do spożycia, z terminem do 18.12.2020r..

✓ Obiekty użyteczności publicznej

- **Zbiornik retencyjny**- Zalew Wilcza Wola. W 2019r. na terenie powiatu kolbuszowskiego zgłoszone było jedno miejsce wykorzystywane do kąpiel. Jego organizator, Gmina Dzikowiec, wykonała przed otwarciem badanie mikrobiologiczne wody i uzyskał ocenę PPIS stwierdzającą jej przydatność do kąpiel. Ponadto w trakcie trwania sezonu kąpielowego pobrano próbkę wody do badań. Wynik badania wody uzyskano zgodny z rozporządzeniem.
- **Pływalnie** - Na terenie powiatu funkcjonują 2 kryte pływalnie. Kontrole jakości wody w w/w obiektach prowadzone były przez PPIS w Kolbuszowej oraz na zlecenie zarządców obiektu zgodnie z obowiązującymi przepisami i opracowanym harmonogramem poboru próbek wody. Zakres badań obejmował badania wody z niecki, po cyrkulacji, jak również badania ciepłej wody użytkowej. Łącznie pobrano do badań z Pływalni Cmolasa 44 próbki wody, natomiast z Pływalni Kolbuszowa 130 próbek wody. W miesiącu lipcu na podstawie posiadanych wyników badań zarówno z kontroli wewnętrznej i jak i wykonanych przez Inspekcję Sanitarną na dwóch pływalniach wydano pozytywną, zbiorczą roczną ocenę jakości wody na za okres od 1 lipca 2018r. do 22 lipca 2019r.
- **Legionella** - W roku 2019 w ramach nadzoru zostały pobrane do badań dwie próbki ciepłej wody użytkowej na obecność bakterii Legionella sp. w obiektach: Dom Pomocy Społecznej w Cmolasie i Katolicka Placówka Wychowawcza - Nasz Dom w Widełce. Wynik sprawozdania z badań stwierdził prawidłowy skład mikrobiologiczny ciepłej wody w obydwu przypadkach.
- **Dworce autobusowe** - w ewidencji 4 obiekty (1 dworzec i 3 przystanki). Skontrolowano 4 obiekty. Nieprawidłowości stwierdzono podczas kontroli dworca PKS w Kolbuszowej, którego przebudowa wraz z budową zadaszenia nad przystankami autobusowymi i placem manewrowym została uwzględniona w harmonogramie prac dla przedsięwzięcia „Rewitalizacja Miasta i Gminy Kolbuszowa”. Planowany termin rozpoczęcia prac remontowo-budowlanych to miesiąc marzec

2020 roku. W związku z powyższym nie wydawano decyzji ani zaleceń pokontrolnych. Nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego stwierdzono także podczas kontroli przystanku PKS w Raniżowie. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami wydano decyzję administracyjną nakazującą ich usunięcie. Kolejna kontrola obiektu wykazała wykonanie obowiązków nałożonych decyzją.

- **Dworce i stacje kolejowe** – w ewidencji 6 obiektów. W 2019r. nie przeprowadzono kontroli sanitarnych.
- **Zakłady fryzjerskie** – skontrolowano 17 obiektów. Przeprowadzono 20 kontroli. W dwóch przypadkach stwierdzono zły stan higieniczno-sanitarny i techniczny. W jednym natomiast nieprawidłowy stan techniczny. W związku z powyższym wydano:- 5 decyzji administracyjnych, oraz 1 przedłużającą termin wykonania nałożonych obowiązków. W przypadku obiektów, w których stwierdzono zły stan higieniczno-sanitarny nałożono również mandaty karne (2 mandaty na łączną kwotę 300 zł).
- **Zakłady kosmetyczne** - Skontrolowano 10 zakładów kosmetycznych. W jednym obiekcie stwierdzono nieprawidłowości, w związku z powyższym wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą ich usunięcie.
- **Zakłady tatuażu** – w ewidencji 1 obiekt. Przeprowadzono 1 kontrolę. Nie stwierdzono nieprawidłowości, nie wydawano decyzji, zaleceń pokontrolnych.
- **Zakłady odnowy biologicznej** - Skontrolowano 2 objekty. Nie stwierdzono nieprawidłowości, nie wydawano decyzji i zaleceń pokontrolnych.
- **Obiekty hotelarskie**; 3 objekty hotelarskie: 2 hotele i 1 dom wycieczkowy. Skontrolowano wszystkie objekty. Przeprowadzono 4 kontrole, w tym 1 kontrolę pomieszczeń w nowo uruchomionym obiekcie, w którym właściciel zamierza prowadzić hotel i będzie występował o kategoryzację. Nie stwierdzono nieprawidłowości. W związku z powyższym nie wydawano zaleceń pokontrolnych, decyzji odnośnie w/w obiektów.
- **Ustępy publiczne**; w ewidencji 2 objekty: stałe, skanalizowane, podczas kontroli których nie stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono 3 kontrole.
- **organizacyjne pomocy społecznej (ŚDS)** – w ewidencji 1 dom pomocy społecznej i 2 środowiskowe domy samopomocy - w obiektach tych nie stwierdzono nieprawidłowości.
- **Tereny rekreacyjne** - Skontrolowano 9 terenów rekreacyjnych: piaskownic, placów zabaw- nie stwierdzono nieprawidłowości podczas kontroli. W 2019r. nie pobierano prób piasku do badania.
- **Domy przedpogrzebowe** – Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną - nie wydawano zaleceń pokontrolnych, decyzji, nie nakładano mandatów karnych. Skontrolowano 3 - zakłady pogrzebowe. Podczas kontroli oceniono 3 środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Stan sanitarno-techniczny pojazdów oceniono jako dobry.

Ogółem w ewidencji znajduje się 146 obiektów. Skontrolowano 69. Przeprowadzono 142 kontrole. Nałożono 2 mandaty na łączną kwotę 300zł. Przeprowadzone kontrole obejmowały swym zakresem utrzymanie należytego stanu sanitarno-technicznego. Nieprawidłowości stwierdzono w 7 obiektach. W 2019r. wydano ponadto: 14 decyzji zezwalających na ekshumację zwłok, 1 decyzję uchylającą decyzję w sprawie zezwolenia na ekshumację i jednocześnie odmawiającą zezwolenia na ekshumację, 1 postanowienie wstrzymujące wykonanie decyzji w sprawie zezwolenia na

ekshumację, 1 postanowienie dotyczące wznowienia postępowania w sprawie decyzji dotyczącej ekshumacji, 18 postanowień wyrażających zgodę na sprowadzenie zwłok z zagranicy, 6 opinie dotyczące regulaminów o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, 5 opinii o projektach Uchwał dotyczących szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, 3 opinie w sprawie organizacji imprezy masowej, 1 opinię w sprawie projektu uchwały rady gminy w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli na terenie gminy, 3 opinie o spełnieniu wymagań sanitarnych dla obiektów hotelarskich

3. OCENA W ZAKRESIE HIGIENY PRACY

W ewidencji PSSE Kolbuszowa figurowało 128 podmiotów gospodarczych, zatrudniających ogółem 3648 pracowników. W roku sprawozdawczym skontrolowano 61 podmioty gospodarcze, przeprowadzając łącznie 82 kontrole sanitarnych, w tym również kontrole sprawdzające wykonanie decyzji. W celu poprawy warunków pracy wydano 45 decyzji administracyjnych. Nakazy w decyzjach dotyczyły m.in. obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia (hałasu, pyłu, związków toksycznych), przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy, zapoznania pracowników z aktualnymi wynikami badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, założenia bądź uaktualnienia rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz kart badań i pomiarów tych czynników, zapewnienia spisu stosowanych substancji/mieszanin niebezpiecznych oraz kart charakterystyk stosowanych substancji/mieszanin, zapewnienia zaplecza socjalno-sanitarnego dla pracowników lub doprowadzenia go do należytego stanu sanitarno-technicznego.

W 2019r. stwierdzono przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu oraz najwyższego dopuszczalnego stężenia pyłu i związków toksycznych (mangan) w 5 zakładach pracy. W narażeniu powyżej NDN/NDS w 2019r. pracowało 94 pracowników tj.:

- powyżej NDN hałasu 71 pracowników,
- powyżej NDN wibracji ogólnej/miejscowej 6 pracowników,
- powyżej NDS pyłu 4 pracowników,
- powyżej NDS związków toksycznych 13 pracowników.

W ewidencji tutejszej Stacji funkcjonuje 23 zakłady pracy, w których występują czynniki/procesy o działaniu rakotwórczym. W roku sprawozdawczym skontrolowano 8 zakładów pracy w zakresie realizacji wymogów dotyczących czynników o działaniu rakotwórczym. Ogółem w skontrolowanych zakładach w narażeniu/kontakcie na czynniki rakotwórcze pracuje 144 pracowników. Czynnikiem rakotwórczym występującym w nadzorowanych obiektach są: benzen, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, formaldehyd, pyły drewna.

W ewidencji PSSE w Kolbuszowej funkcjonuje 40 podmiotów gospodarczych, gdzie występują szkodliwe czynniki biologiczne. W roku sprawozdawczym oceniono wymogi w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych w 5 podmiotach gospodarczych. W narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych w skontrolowanych zakładach pracuje ogółem 89 pracowników (2 i 3 grupa zagrożenia).

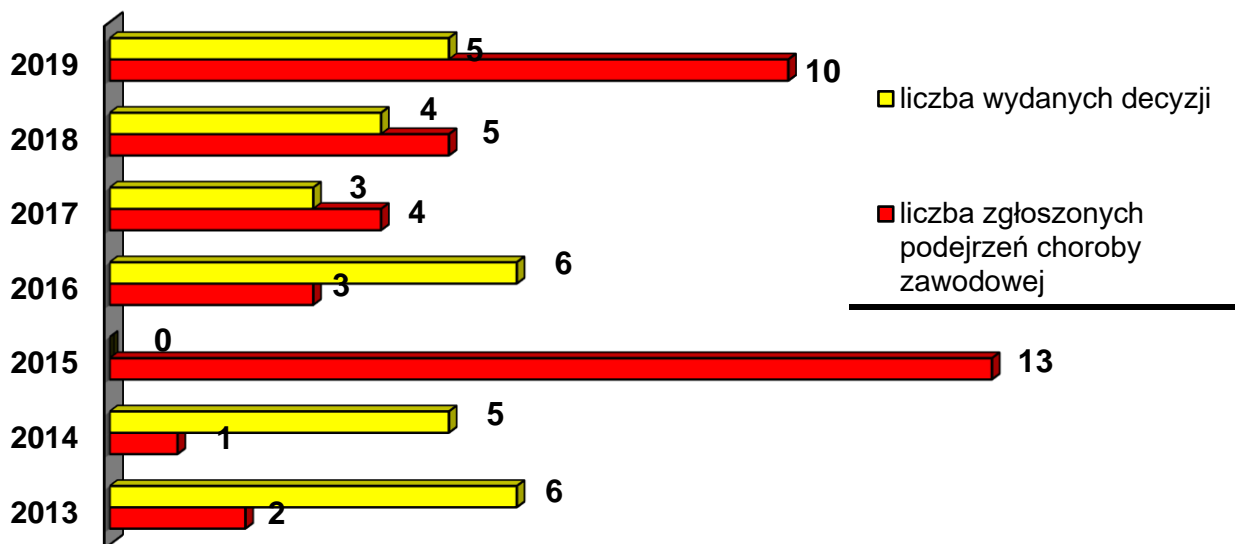
W 2019r. zakłady posiadające siedzibę poza terenem Powiatu Kolbuszowskiego (DELTA Tomasz Wejman ul. Kurowska 118, 24-130 Końskowola, REVOL Sp. z o.o. Sp.k. ul. Senatorska 21 lok. 30-31, 93-192 Łódź, Firma Remontowa- Budowlana RAGAR Os. Tysiąclecia 35/16, 31-610 Kraków) zgłosiły Tutejszemu Inspektorowi prace związane z usuwaniem/zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest – demontaż oraz pakowanie pokryć dachowych, które odbyły się na terenie Gminy Kolbuszowa, Dzikowiec, Majdan Królewski. Podczas kontroli w zakresie wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, nieprawidłowości nie stwierdzono.

W roku sprawozdawczym prowadzony był nadzór bieżący nad zakładami pracy, które stosują w swojej działalności zawodowej niebezpieczne substancje lub mieszaniny chemiczne stwarzające

zagrożenie dla zdrowia, produkty biobójcze oraz prekursory narkotyków kat. 2 i 3. Prekursory narkotyków kategorii 2 i 3 stosowane w nadzorowanych zakładach pracy to kwas siarkowy, kwas solny, nadmanganian potasu, aceton, toluen, które wykorzystywane są m.in. do analiz laboratoryjnych, uzdatniania wody, regulacji pH wody, odtłuszczenia form. W wyżej wymienionym temacie przeprowadzono 25 kontroli sanitarnych, wydano 6 nakazów w decyzjach administracyjnych, nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości (m.in. sporządzenie spisu stosowanych produktów niebezpiecznych, zapewnienie kart charakterystyk tych produktów). W roku sprawozdawczym uzyskano poprawę w zakresie całkowitego lub częściowego obniżenia przekroczeń normatywów higienicznych dotyczących hałasu, pyłu, manganu, a tym samym poprawiono warunki pracy 29 pracownikom. W zakładach pracy podjęto szereg działań organizacyjno-technicznych dotyczących m.in. przeglądu maszyn i wymianie zużytych części, obudowy urządzeń hałaśliwych, montażu dodatkowej wentylacji oraz wyciągów miejscowych, rotacji pracowników. Poprawie uległy także zaplecza socjalno-sanitarne dla pracowników (odnowienie ścian, sufitów, podłóg w pomieszczeniach socjalnych). Wyegzekwowano od pracodawców, aby pracownicy mieli dostęp do kart charakterystyk stosowanych substancji/mieszanin niebezpiecznych, aktualnych wyników badań/pomiarów czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy, ponadto zapewniono pracownikom sprawnie funkcjonujący system pierwszej pomocy.

W roku sprawozdawczym zgłoszono 10 podejrzeń chorób zawodowych: 1 zgłoszenie dotyczyło alergicznego zapalenia pęcherzyków płucnych, 1 zgłoszenie dotyczyło przewlekłej choroby narządu głosu, 8 zgłoszeń dotyczyło chorób zakaźnych i pasożytniczych. W 2019r. wydano 5 decyzji w sprawach chorób zawodowych, z czego 4 były pozytywne (3 dot. chorób zakaźnych i pasożytniczych, 1 dot. przewlekłego zapalenia ścięgna i jego pochewki), a 1 decyzja była negatywna (zespół cieśni nadgarstka).

postępowanie w sprawie podejrzeń o choroby zawodowe

Środki zastępcze

W 2019r. kontynuowany był nadzór bieżący nad środkami zastępczymi, które powodują niebezpieczne skutki zdrowotne, szczególnie dla ludzi młodych. W zakresie ewentualnego wprowadzania do obrotu środków zastępczych współpracowano z Komendą Powiatową Policji w Kolbuszowej odnośnie wymiany informacji na temat podmiotów istniejących lub nowopowstałych mogących wprowadzać do obrotu środki zastępcze.

W 2019r. PPIS w Kolbuszowej nie otrzymał żadnego zgłoszenia podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi.

W roku sprawozdawczym nie były wydawane decyzje w zakresie środków zastępczych. W ramach działań profilaktycznych zorganizowano 1 spotkanie edukacyjne dla rodziców na temat środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. W spotkaniu wzięło udział 50 osób. Podczas spotkania przekazano materiały edukacyjne w formie ulotek i broszur. W ramach współpracy z Ośrodkiem Szkolenia i Usług BHP w Kolbuszowej zorganizowano 31 szkoleń dla pracowników (450 osób), gdzie przekazano informacje dla uczestników szkoleń na temat zagrożeń płynących z zażywania dopalaczy. Podczas szkoleń przekazano również materiały edukacyjne w formie ulotek i plakatów. W roku 2019r. podczas przeprowadzonych kontroli w nadzorowanych zakładach pracy przekazywano właścicielom zakładów oraz pracownikom informacje dotyczące zagrożeń płynących z zażywania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Podczas kontroli w 30 zakładach pracy przekazano materiały edukacyjne w formie ulotek dotyczące profilaktyki uzależnień: „Dopalacze to śmierć”, „Stop dopalaczom”. Ponadto zorganizowano konferencję pt. „Dopalacze – jest problem czy go nie ma? Dopalacze w Powiecie Kolbuszowskim”, poświęconą tematyce dopalaczy i NSP, w której uczestniczyło 26 osób. W PSSE Kolbuszowa prowadzony jest stały punkt informacyjny wraz z kolportażem materiałów edukacyjnych o różnej tematyce, z którego korzystają petenci Stacji oraz Starostwa Kolbuszowskiego.

4. OCENA W ZAKRESIE HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2019r. na terenie powiatu kolbuszowskiego funkcjonowało 80 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 49 placówek sezonowego wypoczynku dzieci i młodzieży. W ramach nadzoru przeprowadzono łącznie 159 kontroli (w zakresie oceny stanu sanitarno – technicznego placówki; oceny realizacji obowiązków zawartych w decyzji administracyjnej; kontrole tematyczne odnośnie przygotowania placówek do rozpoczęcia roku szkolnego), w tym 37 kontroli placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży oraz 19 kontroli placówek organizujących zajęcia w ramach tzw. „otwartych drzwi”.

Prowadzono postępowanie administracyjne w zakresie higieny dzieci i młodzieży. Wydano 11 decyzji administracyjnych (w tym 2 decyzje przedłużające), 2 decyzje opłatowe. Nie nałożono mandatów karnych. W 2019r. nie został unieruchomiony, zamknięty, czy też wyłączony z użytkowania żaden zakład nauczania i wychowania lub jego część. W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego, nie stwierdzono placówek, których stan użytkowania stanowiłby zagrożenie wymagające unieruchomienia całości obiektu lub jego części. W 2019r. zostały zlikwidowane 2 placówki nauczania i wychowania – Gimnazjum Publiczne w Niwiskach, Gminne Gimnazjum w Raniżowie. Powstały 2 nowe placówki Klub Dziecięcy w Lipnicy, Niepubliczne Przedszkole i Żłobek „Słoneczny Zakątek” w Majdanie Królewskim. Mając na uwadze zdrowie oraz prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmuje szereg działań kontrolnych, które mają na celu sprawdzenie warunków higieniczno – sanitarnych w placówkach nauczania i wychowania oraz wypoczynku i rekreacji.

Szkoły podstawowe, zespoły szkół

W 2019r. skontrolowano 27 szkół podstawowych, 6 zespołów szkół. W tych placówkach dzieci i młodzież spędzają znaczną część czasu, w związku z tym bardzo ważne jest, aby miały zapewnione odpowiednie warunki do pracy umysłowej oraz prawidłowego rozwoju fizycznego. Dlatego kładziemy duży nacisk na zapewnienie przez placówki właściwych warunków sanitarnych. Wszystkie skontrolowane placówki zapewniają swoim uczniom dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody. Większość szkół zapewniło właściwy standard techniczny pomieszczeń sanitarnych, natomiast w placówkach, w których nie był on spełniony, wydawane były decyzje administracyjne.

Ogółem wydano 9 decyzji administracyjnych na poprawę stanu sanitarno – technicznego (dot. m. in. doprowadzenia do należytego stanu sanitarno – technicznego ścian, sufitów w toaletach szkolnych; wyposażenia gabinetu profilaktyki zdrowotnej w umywalkę z baterią z ciepłą i zimną wodą, dozownik z mydłem w płynie, dozownik ze środkiem dezynfekcyjnym, pojemnik z

ręcznikami jednorazowego użycia i pojemnik na zużyte ręczniki; zapewnienia szafek uczniowskich w dobrym stanie i kondycji technicznej), 2 decyzje opłatowe, 2 decyzje przedłużającą.

Stanowisko pracy ucznia (ławki, krzesła), z którego dzieci i młodzież korzysta przez znaczną część czasu w szkole, ma duży wpływ na ich postawę i zdrowie. W związku z tym bardzo ważne jest, aby uczniowie mieli zapewnione meble dostosowane do ich wzrostu, zgodnie z obowiązującymi normami. W tym zakresie przeprowadzono kontrole w 2 szkołach podstawowych. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Użytkowany sprzęt w dobrym stanie sanitarno – technicznym. Ponadto nowe wyposażenie posiada stosowne dokumenty potwierdzające bezpieczeństwo jego użytkowania oraz zgodność z obowiązującymi przepisami. Zagęszczenie w salach nie występuje. Przejścia pomiędzy stolikami swobodne. Zachowana jest odległość ławek od tablicy.

Na komfort i wydajność nauki wpływa również odpowiednia temperatura zwłaszcza w okresie jesienno – zimowym. Pracownik stanowiska ds. Higieny Dzieci i Młodzieży dokonał pomiaru temperatury w 14 placówkach w 22 pomieszczeniach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Duże znaczenie ma również organizacja procesu nauczania i wychowania w szkołach, zwłaszcza planowanie nauki i wypoczynku. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi plan zajęć dydaktyczno – wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Zajęcia lekcyjne powinny odbywać się o stałej porze. Ponadto różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie powinna być większa od 1 godziny. W 2019r. dokonano oceny tygodniowego planu lekcji w 32 placówkach w 241 oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. Nr 6 poz. 69 z późn. zm.) w pomieszczeniach szkoły lub placówki zapewnia się uczniom możliwość pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych. Z przeprowadzonych w 2019r. kontroli wynika, iż wszystkie skontrolowane placówki zapewniły uczniom taką możliwość (w szafkach w sali lekcyjnej, w szafkach indywidualnych).

Z uwagi na fakt, iż dzieci i młodzież spędzają w szkołach znaczną część dnia, ważne jest, aby miały zapewnioną możliwość spożycia posiłku. W szkołach podstawowych na terenie powiatu kolbuszowskiego dożywianie prowadzone jest w formie ciepłego posiłku jednodaniowego (II śniadanie), z którego skorzystało 1940 uczniów.

Podczas kontroli przeprowadzonych w 27 szkołach i w 6 zespołach szkół stwierdzono, iż 31 placówek posiada gabinety profilaktyki zdrowotnej. W 2 placówkach opieka zdrowotna zapewniona jest w pomieszczeniach zastępczych.

Opieka nad dziećmi do lat 3

Opieka nad dziećmi do lat 3 może być organizowana w formie żłobka lub klubu dziecięcego, jak również może być sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię. Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kolbuszowej znajduje się jeden żłobek i jeden klub dziecięcy. W 2019r. przeprowadzono kontrolę w klubie dziecięcym, do którego zapisanych jest 20 dzieci. Placówka ta spełnia wymagania stawiane tego typu obiektom.

Wychowanie przedszkolne

W 2019r. na terenie powiatu kolbuszowskiego skontrolowano 14 przedszkoli funkcjonujących samodzielnie i 5 wchodzących w skład zespołów, do których uczęszcza łącznie 1080 dzieci. Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych zwracano szczególną uwagę na warunki sanitarno – techniczne pomieszczeń, wyposażenia, zabawek. Oceniano również warunki do utrzymania higieny osobistej tj. stan techniczny sanitariatów, zaopatrzenie w środki do utrzymania higieny osobistej, dostęp do bieżącej ciepłej wody. Skontrolowane placówki oceniono pozytywnie pod względem sanitarno – technicznym. Przeprowadzone pomiary temperatury (6 placówek, 8 pomieszczeń) nie wykazały nieprawidłowości.

Większość skontrolowanych placówek dysponuje placami zabaw wykorzystywanymi przy sprzyjającej pogodzie. Urządzenia i sprzęt placu zabaw w dobrym stanie sanitarno – technicznym.

Inne placówki oświatowo – wychowawcze

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kolbuszowej znajduje się również 6 placówek wsparcia dziennego, 2 placówki pracy pozaszkolnej, jedna placówka opiekuńczo – wychowawcza z pobytem całodobowym.

W 2019r. skontrolowano 3 placówki wsparcia dziennego, do których zapisanych jest 61 dzieci. Placówki prowadzą dla dzieci zajęcia opiekuńczo – wychowawcze, plastyczne, oraz organizują różnorodne gry i zabawy ruchowe.

Do placówek pracy pozaszkolnej zapisanych jest 229 dzieci. Placówki te prowadzą zajęcia indywidualnej i grupowej nauki gry na instrumentach, rytmiki, teorii muzyki.

Placówka opiekuńczo – wychowawcza z pobytem całodobowym sprawuje opiekę nad 12 wychowankami.

Skontrolowane placówki zapewniają właściwe warunki sanitarno – techniczne.

Szkoły średnie

Na terenie powiatu kolbuszowskiego funkcjonują również 3 szkoły średnie (Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Technicznych, Zespół Szkół Agrotechniczno – Ekonomicznych), nad którymi nadzór sprawuje Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny.

Liceum Ogólnokształcące: Placówka w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Wobec placówki nie prowadzono postępowania administracyjnego. W placówce wydzielona jest pracownia chemiczna z odrębnym zapleczem (preparaty chemiczne prawidłowo oznakowane i przechowywane). Meble szkolne w 90 % posiadają atesty i certyfikaty, sprzęt sportowy w 100%. Sanitariaty zaopatrzone w środki do utrzymania higieny osobistej. Blok sportowy stanowi sala gimnastyczna z pełnym zapleczem szatniowo-sanitarnym, siłownia, 2 boiska (jedno po remoncie w 2015 r. , drugie remontowane w 2019). Szatnia uczniowska centralna zlokalizowana na balkonie hali sportowej, wyposażona w wieszaki i szafki indywidualne. W 2019 r. w placówce przeprowadzono renowację parkietu na hali widowiskowo-sportowej, odmalowano ściany w części klas lekcyjnych, przeprowadzono konserwację wykładzin i parkietów.

Zespół Szkół Technicznych: wobec placówki nie jest prowadzone postępowanie administracyjne. Placówka w dobrym stanie sanitarno-technicznym. W 2019 r. zakończono postępowanie administracyjne dotyczące zapewnienia w sali lekcyjnej krzeseł szkolnych dostosowanych do wymagań ergonomii oraz posiadających odpowiednie certyfikaty. Decyzja została wykonana. W szkole znajdują się typowe sale dydaktyczne, pracownie zawodowe i 6 pracowni komputerowych (4 typowo informatyczne i 2 do przedmiotów zawodowych) oraz 2 pracownie językowe. W pracowniach w widocznym miejscu umieszczono regulamin bhp. Pracownie i sale lekcyjne w dobrym stanie sanitarno-technicznym, utrzymane w czystości i porządku. Sanitariaty zaopatrzone w środki do utrzymania higieny osobistej. Ciepła i zimna woda dostępna przez cały rok przy każdej umywalce. Blok sportowy składa się z sali gimnastycznej, szatni z pełnym zapleczem sanitarnym (natryski używane sporadycznie), magazynku sprzętu sportowego, pokoju nauczycieli w- f i siłowni. Dodatkowo do dyspozycji uczniów jest boisko „Orlik” oraz korty tenisowe. 100% sprzętu sportowego posiada atesty i certyfikaty. Szatnia dla uczniów zlokalizowana na parterze osobna dla dziewcząt i chłopców, wyposażona w wieszaki. Na korytarzu I piętra umieszczone są szafki dla części uczniów. W okresie przerwy wakacyjnej w placówce przeprowadzono renowację parkietu sali gimnastycznej, pomalowano lamperie na ścianach korytarza I pietra, przygotowano wnęki na szafki dla uczniów oraz pomalowano barierki na podjazdach. Utworzono pokój wyciszeni dla uczniów z autyzmem.

Zespół Szkół Agrotechniczno-Ekonomicznych: wobec placówki nie jest prowadzone postępowanie administracyjne. Placówka mieści się w dwóch budynkach: w budynku głównym znajdują się typowe sale lekcyjne, pracownia chemiczna, 3 pracownie komputerowe, blok sportowy, sanitariaty, pomieszczenia administracyjne. W budynku internatu znajdują się: pracownia żywienia, kuchnia ze stołówką, gabinet pedagoga, higienistki, sanitariaty oraz szkolne centrum informacyjne (biblioteka z czytelnią). Meble szkolne zakupione przed 97 rokiem. Sanitariaty zaopatrzone w środki do higieny osobistej. Ciepła i zimna woda dostępna przez cały rok przy każdej umywalce. Blok sportowy składa się z sali gimnastycznej, sali do gry w

tenisa stołowego, sali do aerobiku, siłowni, szatni z zapleczem sanitarnym bez natrysków, pokój nauczycieli w - f. Do dyspozycji uczniów jest boisko wielofunkcyjne. 70% sprzętu sportowego posiada atesty i certyfikaty. Szatnia centralna dla uczniów zlokalizowana w podpiwniczeniu, wyposażona w indywidualne szafki lub wieszaki.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

Na podstawie przeprowadzonych kontroli letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży, stwierdza się w porównaniu z latami ubiegłymi, większe zainteresowanie placówkami wypoczynku na terenie powiatu kolbuszowskiego. Przyjeżdżają do nich dzieci i młodzież nie tylko z terenów województwa podkarpackiego, ale także z innych miast. m.in. Warszawy, Janowa Lubelskiego, Tarnowa.

W 2019r. podczas zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży skontrolowano:

- 1 turnus w obiekcie całorocznych usług hotelarskich, w którym uczestniczyło 30 osób
- 5 turnusów w obiekcie okazjonalnie używanym do wypoczynku, w którym uczestniczyło 239 osób
- 1 turnus w miejscu zamieszkania, w którym uczestniczyło 30 osób.

Podczas letniego wypoczynku dzieci i młodzieży skontrolowano:

- 5 turnusów w obiektach całorocznych usług hotelarskich – uczestniczyło 185 osób
- 19 turnusów w obiektach sezonowych – uczestniczyło 574 osób
- 2 obozy pod namiotami bez stałej infrastruktury komunalnej – uczestniczyło 46 osób
- 4 turnusy w miejscach zamieszkania – uczestniczyło 60 osób.

Kontrole przeprowadzone w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży wykazały, iż organizatorzy zadbali o bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczestników wypoczynku. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto kontrolą zostały objęte placówki organizujące zajęcia dla dzieci pozostających w miejscu zamieszkania – prowadzące zajęcia w ramach tzw. „otwartych drzwi” W trakcie zimowego wypoczynku skontrolowano 13 placówek, w trakcie letniego wypoczynku – 6 placówek. W zajęciach uczestniczyło łącznie 401 dzieci. Dla uczestników organizowane były różnorodne zajęcia m.in. plastyczne, muzyczne, edukacyjne, kulinarne, ruchowe. Placówki zapewniły dobre warunki pobytu dzieci i młodzieży. Pomieszczenia udostępniane dzieciom w dobrym stanie sanitarno – technicznym. Sanitariaty zaopatrzone w środki do utrzymania higieny osobistej. Zapewniono dostęp do bieżącej ciepłej wody.

5. OCENA W ZAKRESIE HIGIENY ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kolbuszowej w roku 2019 znajdowało się 545 obiektów produkujących, transportujących bądź wprowadzających do obrotu środki spożywcze, materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością oraz kosmetyki. Najliczniejszą grupę stanowiły obiekty obrotu żywnością łącznie 278, z czego zdecydowana większość to małe sklepy spożywcze. Liczną grupą były zakłady żywienia zbiorowego łącznie 165 obiektów w tym 24 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, 38 zakłady małej gastronomii oraz 103 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego, czyli głównie dożywianie w placówkach oświatowych. Na terenie powiatu kolbuszowskiego funkcjonuje: 45 stołówek szkolnych w tym 30 prowadzących żywienie w systemie cateringowym, 31 stołówek przedszkolnych, z których 17 prowadzi żywienie w systemie cateringowym oraz 20 innych zakładów takich jak domy weselne, zakłady cateringowe, blok żywienia w domu dziecka itp. Pozostałe nadzorowane zakłady na terenie powiatu to zakłady produkujące żywność, zakłady produkujące opakowania przeznaczone do kontaktu z żywnością, obiekty obrotu kosmetykami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, a także podmioty zajmujące się produkcją pierwotną.

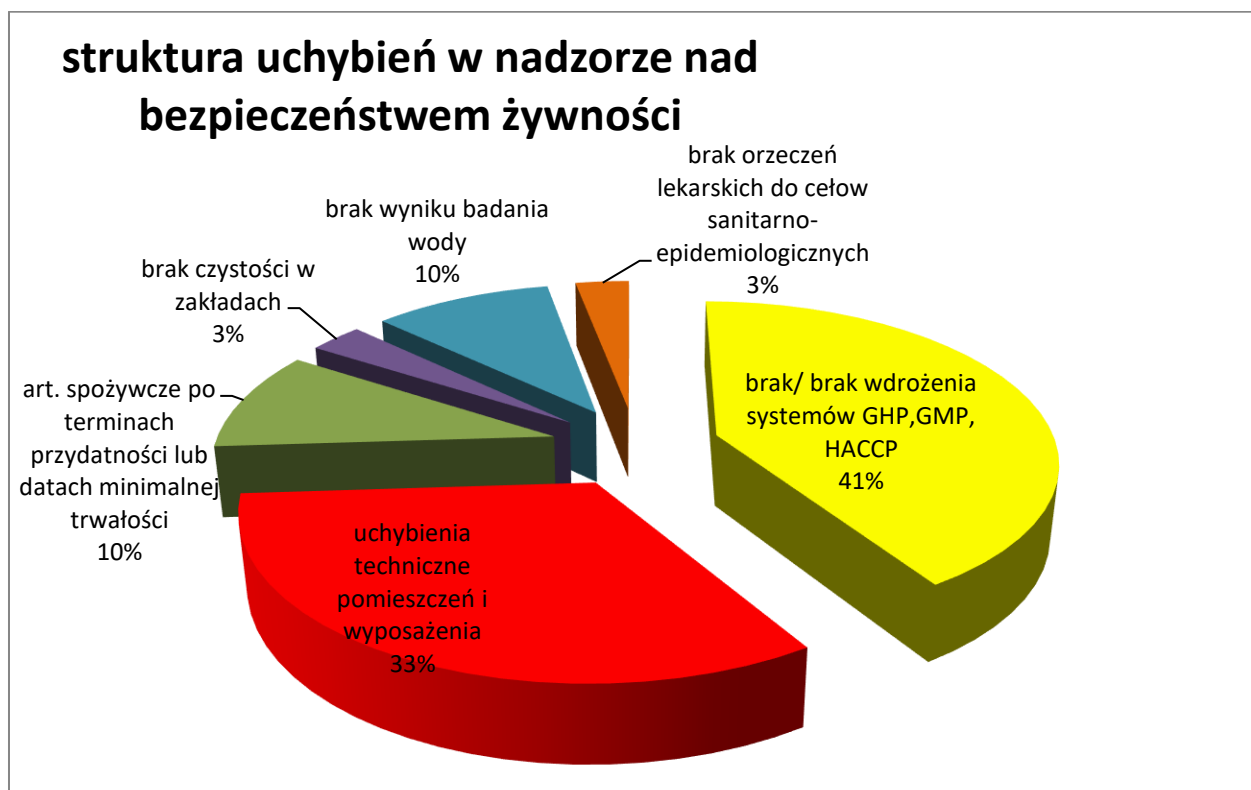

W roku 2019 przeprowadzono 367 kontroli sanitarnych, w tym 52 kontrole interwencyjne w związku z interwencjami konsumentów zgłoszonymi do tutejszego Inspektora lub w związku z informacją z systemu RASFF o niebezpiecznych produktach. W ramach prowadzonego nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pobrano do badań laboratoryjnych 137 próbek żywności. W czterech próbkach stwierdzono obecność pałeczek z rodzaju Salmonella w 25g – sprawę przekazano do PLW w Opolu ze względu na siedzibę producenta zakwestionowanego środka spożywczego. Jedna próbka została zakwestionowana ze względu na obecność pałeczek z rodzaju Salmonella na powierzchni skorupki jaj – sprawę przekazano do PLW w Kolbuszowej ze względu na siedzibę producenta zakwestionowanego środka spożywczego.

Nadzór w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, to między innymi ocena sposobu żywienia i w tym zakresie oceniono żywienie w jedenastu stołówkach szkolnych i dziesięciu przedszkolnych oraz w dwóch zakładach cateringowych przygotowujących posiłki dla dwunastu szkół, trzech przedszkoli i jednego klubu dziecięcego. W ocenianych jadłospisach a także w ocenianych surowcach używanych do produkcji posiłków nie stwierdzono niezgodności z wymogami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia dotyczącego powyższych zagadnień. W powiecie kolbuszowskim w zakładach żywienia zamkniętego czyli stołówkach szkolnych, przedszkolnych i żłobkach a także domach seniora od kilku lat przeważają zakłady z dożywianiem w formie cateringu. Dowóz posiłków, niekiedy kilkanaście kilometrów, może negatywnie wpłynąć na walory, zwłaszcza smakowe, posiłku. Jedynie 30% stołówek szkolnych i niespełna 50% stołówek przedszkolnych prowadzi produkcję posiłków w miejscu wydawania.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości sanitarnych nałożono 31 mandatów karnych na kwotę 3900 zł. Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to brak wdrożonych procedur na podstawie zasad systemu analizy zagrożeń i wyznaczenia krytycznych punktów kontroli (HACCP) – polega to na braku zapisów wynikających z powyższych procedur. Kolejnymi nieprawidłowościami były znajdujące się w obrocie środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia lub dacie minimalnej trwałości oraz brak czystości w zakładach. Każdorazowo osoba popełniająca wykroczenie została pouczona w obszarze, w którym zostało popełnione wykroczenie, poprzez wyjaśnienie prawidłowych zasad. Zaobserwowano zwiększoną częstotliwość wykroczeń w III i IV kwartale roku. Na przestrzeni kilku lat obserwuje się, że nadal najczęstszym wykroczeniem jest brak wdrożenia procedur na podstawie zasad systemu analizy zagrożeń i wyznaczenia

krytycznych punktów kontroli. Osoby popełniające to wykroczenie najczęściej podają powód, że zapomnieli o tym obowiązku.

W wyniku stwierdzenia nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego zakładów wydano 150 decyzji administracyjnych, najczęstszymi uchybieniami były: zły stan techniczny ścian, sufitów, podłóg, urządzeń i wyposażenia, brak wdrożonych procedur w oparciu o zasady systemu HACCP oraz brak wyniku badania wody używanej w zakładzie. W toku prowadzonych spraw jedna została przekazane do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w celu nałożenia pieniężnej kary administracyjnej. Dotyczyła wprowadzania do obrotu środków spożywczych w sprzedaży internetowej bez uprzedniego wniosku o dokonanie wpisu zakładu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W roku 2019 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kolbuszowej wydał dwie decyzje zakazujące prowadzenia działalności w zakładzie. Jedna sprawa dotyczyła zakładu produkcji żywności a druga dotyczyła zakładu obrotu żywnością – w obu przypadkach stwierdzono w zakładach odchody mysie. W wyniku stwierdzenia środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej wydano 17 decyzji zakazujących wprowadzanie do obrotu i nakazujących utylizację tych środków. Ponadto wydano 85 decyzji płatniczych będących następstwem niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego zakładów, a także w przypadku przeprowadzenia ponownych czynności kontrolnych w celu sprawdzenia, czy niezgodności stwierdzone wcześniej zostały usunięte.

Z uwagi na prowadzoną przez jednego z przedsiębiorców działalność eksportową swoich produktów przeprowadzono 38 granicznych kontroli sanitarnych w zakresie jakości zdrowotnej środków spożywczych. W ramach tych działań wydano 38 świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy przekraczający granicę oraz 38 decyzji opłatowych za czynności kontrolne i wydanie stosownych dokumentów.

W 2019 roku zgłoszono do PPIS w Kolbuszowej cztery podejrzenia ognisk zatrucia pokarmowego. Trzy z nich okazały się ogniskami zatruczeń tzw. domowych, w których czynnikiem etiologicznym były bakterie Salmonella. W jednym z tych przypadków potwierdzono laboratoryjnie obecność bakterii Salmonella na skorupkach jaj używanych do produkcji posiłków. W pozostałych dwóch przypadkach nie udało się potwierdzić źródła zakażenia. Czwarte zgłoszenie podejrzenia ogniska zatrucia pokarmowego dotyczyło osób uczestniczących w przyjęciu weselnym. W toku

dochodzenia epidemiologicznego i na podstawie badań materiału od osób chorych ustalono, że czynnikiem etiologicznym zatrucia był wirus. W roku 2018 nie było zgłoszonych żadnych podejrzeń zatruc pokarmowych dlatego ubiegły rok należy ocenić negatywnie pod względem higieny żywienia.

W 2019 roku nadzór w zakresie higieny żywności i żywienia jak i w latach ubiegłych opierał się na opracowanym planie rocznym, w którym zostały uwzględnione wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego i Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. W ramach prowadzonych działań można wyróżnić tematy, na które kładziony jest szczególny nacisk co najczęściej wynika z polityki w zakresie bezpieczeństwa żywności w Unii Europejskiej. Pierwszym tematem była kontynuacja działań mających na celu objęcie nadzorem wszystkich podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej czyli rolników produkujących żywność pochodzenia roślinnego gdyż obowiązkiem podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej jest zarejestrowanie swojej działalności u właściwego miejscowo Inspektora Sanitarnego. Owoce miękkie, warzywa liściaste i kielki zgodnie z wytycznymi GIS znajdują się w grupie wysokiego ryzyka, jako potencjalne źródło zakażenia, dlatego przestrzeganie dobrych praktyk higienicznych i produkcyjnych przez tych producentów powinno być uwzględnione w bieżącym nadzorze. W 2019 roku w województwie podkarpackim kontynuowano w ramach zawartego porozumienia z Inspekcją Ochrony Środowiska i PIORiN-em wspólne kontrole w gospodarstwach rolnych, jednak w tym roku nie wytypowano gospodarstw z powiatu kolbuszowskiego. Jednak w ramach własnego planu tutejszego Inspektora przeprowadzono kontrole w dwóch gospodarstwach rolnych. W 2019r w związku z przepisami umożliwiającymi rolnikom sprzedaż środków spożywczych wyprodukowanych we własnym gospodarstwie w ramach tzw. Rolniczego Handlu Detalicznego do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego wpłynął jeden wniosek o zarejestrowanie takiej działalności jako działalność dodatkowa przy produkcji pierwotnej.

Drugim tematem, który w 2019 roku nadal wymagał wzmoczonych działań powstał w związku z rozprzestrzenianiem się na terenie Polski choroby: afrykański pomór świń. Działaniami kontrolnymi objęto zakłady żywienia i zakłady obrotu żywnością. Dokładnie sprawdzano czy przedsiębiorcy oferują dziczyznę w swoich zakładach, gdzie zaopatrują się w mięso i przetwory mięsne wieprzowe oraz jak wygląda gospodarka odpadami. Wszystkie te działania miały na celu eliminację nielegalnego wprowadzania dziczyzny lub wieprzowiny od chorych zwierząt do obrotu. Jedna kontrola w sklepie spożywczym wykazała nieprawidłowości w powyższym zakresie to znaczy: stwierdzono sprzedaż przetworów mięsnych wieprzowych i bez dokumentów potwierdzających ich pochodzenie. Sprawę przekazano do wiadomości Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Kolbuszowej. Przez cały rok trwało raportowanie 2 razy w tygodniu do wojewódzkiej stacji w Rzeszowie o przeprowadzonych w powiecie kontrolach, stwierdzonych nieprawidłowościach i podjętych działaniach w tym temacie.

Kolejnym tematem działań 2019 roku była kontynuacja sprawdzania jak przedsiębiorcy wdrożyli w swoich zakładach wymogi rozporządzenia wspólnotowego w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności oraz wymogi rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi uzupełniające w pewnym zakresie rozporządzenie wspólnotowe. Zgodnie z powyższymi rozporządzeniami konsument ma prawo wiedzieć o każdym składniku żywności a ponadto składniki mogące wywołać alergię lub nietolerancję pokarmową muszą być podkreślone za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego je od reszty składników. Informacja ta ma być na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w innym miejscu dostępnym konsumentowi. Przeprowadzone w tym zakresie kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości. W ramach funkcjonowania systemu szybkiego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszy w 2019r przeprowadzono 43 kontrole sanitarne w zakresie sprawdzenia obecności na rynku zakwestionowanej żywności, w trakcie których nie stwierdzono w obrocie zakwestionowanych produktów. W ramach funkcjonowania podobnego systemu dotyczącego niebezpiecznych kosmetyków przeprowadzono 3 kontrole sanitarne w trakcie których nie stwierdzono w obrocie zakwestionowanych produktów.

W 2019 roku kontynuowaliśmy bezpłatne konsultacje w zakresie grzybów świeżych dzikorosnących. Każda osoba która ma wątpliwości co do zebranych przez siebie grzybów może zgłosić się do tut. Stacji w celu oceny tych grzybów. W roku ubiegłym w tym celu zgłosiły się dwie osoby – wszystkie przyniesione przez nich grzyby były grzybami jadalnymi.

W 2019 roku odnotowano taką samą liczbę interwencji na niewłaściwe prowadzenie działalności przedsiębiorców sektora spożywczego jak w roku ubiegłym. Wniesiono dwanaście interwencji, w wyniku których przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych. Najczęściej są to sprawy wnoszone przez osoby nieujawniające swoich danych, jednak działania są podejmowane każdorazowo. W ubiegłym roku około 50% interwencji nie potwierdziło się. Ponadto do tutejszego Inspektora wniesiono dwie interwencje, które przekazano do innych organów ze względu na właściwość terenową lub rzeczową.

Ponadto w 2019 roku w trakcie przeprowadzanych kontroli zwracano szczególną uwagę na podawanie przez sprzedawców informacji o kraju pochodzenia owoców i warzyw w sprzedaży hurtowej i detalicznej. Spowodowane było to skargami rolników, iż sprzedawane są warzywa, zwłaszcza nowalijki, pochodzące z poza Polski jako produkt krajowy. W ramach prowadzonych działań stwierdzono w jednym przypadku brak podania kraju pochodzenia przy warzywach i owocach – sprawę przekazano do Inspekcji Handlowej z uwagi na właściwość rzeczową. W ubiegłym roku kontynuowane były wzmożone kontrole w ramach „Akcji Lato”. Kontrole te dotyczą głównie obiektów gastronomicznych zlokalizowanych przy trasach przemieszczania się turystów a także żywienie dzieci i młodzieży w czasie letniego wypoczynku na koloniach i obozach zorganizowanych na terenie naszego powiatu. Kontrole te odbywają się również w godzinach popołudniowych oraz na weekendach.

6. OCENA Z ZAKRESU OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Działania Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kolbuszowej realizowane są w oparciu o wytyczne Narodowego Programu Zdrowia i Światowej Organizacji Zdrowia. Celem tych działań jest zapobieganie i zahamowanie rozwoju większości chorób cywilizacyjnych, poprzez zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat zdrowego i aktywnego stylu życia, odżywiania, dbałości o środowisko, w którym żyjemy. Działalność edukacyjno-oświatowa prowadzona na terenie powiatu kolbuszowskiego skierowana jest do wszystkich środowisk.

Ogółem w 2019r. PPIS w Kolbuszowej realizowała 4 ogólnopolskie programy edukacyjne oraz 7 wojewódzkich programów edukacyjnych. Ogólna liczba dzieci, młodzieży oraz rodziców objętych edukacją programową to **4593**osób.

Procentowy wskaźnik placówek oświatowych współpracujących z PPIS w Kolbuszowej w ramach działań programowych:

Szkoły średnie – 100%

Szkoły Podstawowe – 74%

Przedszkola – 54%

Pracownik Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia przeprowadził **36** wizytacje programowe w placówkach oświatowych realizujących programy edukacyjne.

Poza działaniami programowymi prowadzone były działania nieprogramowe skierowane do ogółu społeczeństwa. Wśród najczęściej stosowanych form tej działalności wskazać należy: informacje na stronach internetowych, artykuły w czasopismach lokalnych, rozdawnictwo ulotek, prelekcje, punkt informacyjny oraz spotkania edukacyjne. Zorganizowano **33** spotkania edukacyjne na temat

profilaktyki uzależnień m.in. dopalaczy, wzięło w nich udział ogółem 520 osób. Byli to pracownicy zakładów pracy, rodzice oraz grono pedagogiczne.

Ponadto przez cały rok 2019 na bieżąco prowadzony był monitoring szkodliwości używania wyrobów tytoniowych w tym również e-papierosów.

Najciekawsze wydarzenie w roku 2019 :

W ramach obchodów 100-lecia niepodległości oraz 100-lecia utworzenia Służb Sanitarnych w Polsce zorganizowano 5 Konferencji, których uczestnikami byli: nauczyciele, pracownicy administracyjni, rolnicy, kobiety z Koła Gospodyń, leśnicy, pracownicy skansenu. Ogólnie w Konferencjach uczestniczyło 164 osoby.

Tematyka Konferencji była następująca: „Rolniczy Handel Detaliczny”, „Jest Problem, czy go nie ma. Dopalamy w powiecie kolbuszowskim”, „Produkcja i Obrót Żywnością Prowadzoną w Zakresie Działań Kół Gospodyń Wiejskich w Świetle Prawa Żywnościowego”, „Borelioza-zagrożenie dla zdrowia”, „Znaczenie mikroflory jelitowej w kształtowaniu zdrowia człowieka”.

Konferencje zorganizowano przy współpracy z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w Kolbuszowej, Komendą Powiatową Policji w Kolbuszowej, Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej, Stowarzyszeniem Lolek w Kupnie.

7. OCENA Z ZAKRESU SANITARNEGO NADZORU ZAPOBIEGAWCZEGO

Działania prowadzone przez Sanitarny Nadzór Zapobiegawczy podejmowane są w ramach kontroli spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych przy wydawaniu opinii, postanowień i decyzji na wnioski organów administracji lub zainteresowanego podmiotu na poszczególnych etapach realizacji inwestycji. Ich celem jest egzekwowanie rozwiązań gwarantujących zapewnienie standardów, które nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi w środowisku oraz obiektach przeznaczonych na pobyt ludzi. W 2019 roku ramach działań podejmowanych w obszarze objętym działaniem Sanitarnego Nadzoru Zapobiegawczego prowadzono i rozpatrywano sprawy dotyczące:

1. Opiniowano miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:

W zakresie tym wydano 8 opinii sanitarnych dotyczących terenów położonych na terenie miasta i gminy Kolbuszowa, gminy Cmolasy, gminy Raniżów opinie te dotyczyły: w 6 - to uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko (1 - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, 5 - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego), 2 - dotyczące opiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (1 - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, 1 - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego).

2. Opiniowano wnioski, co do potrzeby i zakresu sporządzenia raportów o oddziaływaniu na środowisko:

Rozpatrzono 30 spraw dotyczących wydania opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Wydano 26 opinii sanitarnych. W 4 przypadkach nie zajmowano stanowiska, gdyż przedsięwzięcia objęte wnioskiem nie znajdowały się na wykazie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W 3 przypadkach PPIS w Kolbuszowej stwierdził, że sporządzenie raportu jest wymagane. Przedsięwzięcia te dotyczyły między innymi rozbudowy zakładu tworzyw sztucznych, budowy budynku obory. Opinie, w których nie stwierdzono potrzeby sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko dotyczyły między innymi: rozbudowy dróg gminnych, powiatowych, budowy farm fotowoltaicznych.

3. Uzgadnianie środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedsięwzięć:

W 2019 roku wydawano 1 opinię, która dotyczyła regulacji cieków wodnych w miejscowości Kopcie, gmina Dzikowiec.

4. Opiniowanie projektów budowlanych:

W 2019r. PPIS w Kolbuszowej zaopiniował pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych 4 projekty budowlane:

- budowa budynku usługowo-handlowego
- budowa budynku usługowego (warsztatu samochodowego),
- przebudowa istniejącego budynku usługowego na lokal przyjęć okolicznościowych,
- zmiana sposobu użytkowania na lokal przeznaczony na przedszkole i żłobek.

Liczba zaopiniowanych projektów wzrosła o 2 w porównaniu do roku ubiegłego.

5. Opinie o stanie sanitarnym pomieszczeń, wymagane do wniosków o uzyskanie zezwoleń:

Wydano 2 opinie, które dotyczyły pomieszczeń przeznaczonych na punkt apteczny oraz sklep zielarsko-medyczny.

7. Kontrole obiektów budowlanych w związku z dopuszczeniem do użytkowania:

Przeprowadzono 9 kontroli w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektów budowlanych i sprawdzenia zgodności ich wykonania z projektem budowlanym. Nie wnoszono sprzeciwu w związku z dopuszczeniem tych obiektów do użytkowania.

W ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2019 roku przeprowadzono 11 kontroli, wydano 15 decyzji płatniczych, oraz 73 opinie sanitarne.